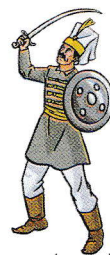

ȘTEFAN cel MARE și Sfânt

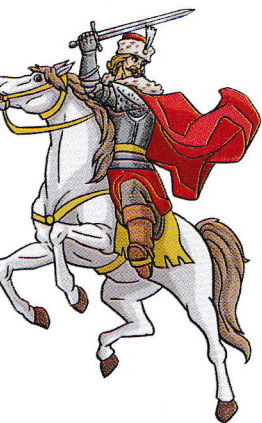
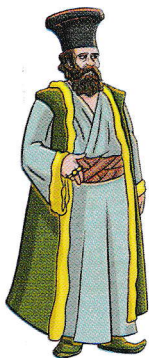
Domn al Moldovei
1457-1504

Cuprins

Ștefan, nepot și fiu de domn, s-a pregătit de mic pentru tron	7
Ștefan l-a răzbunat pe tatăl său și s-a înscăunat domn	12
Ștefan se impune în fața boierilor	13
Ștefan s-a înconjurat de dregători destoinici	16
Ștefan încurajează negustorii	19
Ștefan le-a oferit oamenilor o viață îmbelșugată	21
Ștefan ctitorește multe mănăstiri	24
Ștefan își răsplătește oștenii	28
Ștefan se însoară și asigură țării urmași la tron	30
Ștefan își întărește hotarele la Marea Neagră	33
Ștefan îl înfrânge pe Mateiaș Corvin la Baia	34
Ștefan îi înfrânge pe tătari	35
Ștefan atacă Țara Românească	37
Papa îi cheamă pe creștini la luptă	39
Ștefan îi înfrânge pe otomani la Podul Înalt (Vaslui)	39
Ștefan negociază cu principii europeni	43
Ștefan apără ultimele cetăți creștine de la Marea Neagră	44
Bătălia de la Valea Albă (Războieni)	46
Ștefan pierde hotarul de la Marea Neagră	48
Ștefan cere ajutor Poloniei, dar în cele din urmă cade la pace cu turcii	50
Ștefan se ceartă cu noul rege al Poloniei	52
Ajuns la sfârșitul vieții, Ștefan își asigură urmașii	55

ârbovit de ani, dar cu mersul sprinten, susținut de un baston cu mânerul argintiu, Mustafa Ali își aștepta cu înfrigurare nepoții ce aveau să aterizeze cu zborul de la ora 7 după-amiaza.

Era prima vizită la Istanbul a nepoților săi din România, în frumosul oraș de pe țărmurile Bosforului. În această călătorie, Măriuca și Ștefănuț, doi frați în vârstă de 12 și 10 ani, erau însoțiți de mama lor, Sevil, fiica bunicului Mustafa. Bunicul lor turc călătorise atât de des în România la familia fetei sale, măritată cu un român, încât ajunsese să-i îndrăgească pe oamenii din acele locuri, vorbindu-le foarte bine limba. Oaspeții au fost primiți cu căldură în casa lui Mustafa, unde se adunaseră toți unchii și mătușile din Turcia.

A doua zi, Mustafa i-a plimbat pe nepoții săi cu vaporețul pe Bosfor, între țărmurile Europei și ale Asiei, apoi pe străzile orașului, între zidurile cetății, printre bisericile bizantine, moscheile și palatele turcești. În vremurile de demult, acest impunător oraș a fost capitala Imperiului Bizantin, cel mai puternic stat creștin din toate timpurile. Statul a fost cucerit de turcii otomani, un neam războinic, de credință musulmană, venit din adâncurile Asiei. Constantinopolul, numit astăzi Istanbul, a căzut pradă acestui neam, care și-a întins stăpânirea peste mări și țări, ajungând până în ținuturile locuite de români. Bunicul Mustafa îndrăgea istoria și obișnuia să le spună nepoților săi multe povești despre voievozii români și luptele lor cu turcii. Mustafa nu putea rata ocazia de a-și duce nepoții într-un loc cu totul deosebit: muzeul Topkapî, care a fost cândva palatul sultanilor. Mii de săbii, arbalete și iatagane s-au aflat cândva în mâinile unor războinici viteji turci, dar și ale dușmanilor acestora. Copiii au rămas cu ochii ațintiți asupra unei săbii deosebite.

Într-un glas au exclamat:

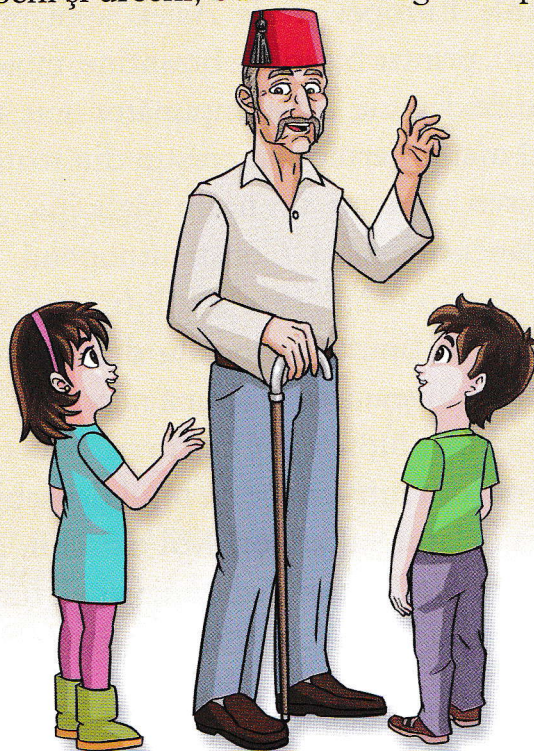
— Bunicule, ce sabie frumoasă! Este cât noi de mare! Trebuie să fi fost a unui om măreț.

— Dragii mei, sabia pe care o vedeți aici are peste un metru și cântărește două kilograme și jumătate. A fost sabia lui Ștefan, voievodul Moldovei.

— Ștefan? Îl cheamă ca pe mine! se bucură băiețelul. Aș vrea să știu mai multe despre acest viteaz.

— Sabia aceasta este foarte veche, martora multor întâmplări de demult. Dacă aveți răbdare, vă voi povesti.

— Suntem numai ochi și urechi, bunicule! strigară copiii încântați.

PRINCIPATUL MOLDOVEI ÎN 1483

- Granița Moldovei în 1483
- ⊙ **SUCEAVA** Capitala Moldovei
- ⊙ Focșani Reședință de ținut
- Băișle Alte localități
- ✙ Putna Mănăstire
- CHILIA** Nume de ținut
- - - - - Limită aproximativă de ținut
- Drumuri principale
- Râu Cursuri de apă
- ⌘ Pasuri, trecători

2000 m
1500 m
1000 m
750 m
500 m
250 m
100 m
0 m

0 50
0 30
(km) (mi)

Notă: Pentru ținutul Horincea și Tutova sunt cunoscute reședințele

În urmă cu multe secole, teritoriul patriei voastre era locuit de supuși ai diferiților principii și regi. România, așa cum o cunoașteți voi astăzi, nu era o singură țară. Țara Românească și Moldova erau conduse de voievozi ai locului, stăpâni de sine stătători, în timp ce Transilvania, aflată la est, dincolo de Carpați, era o provincie a regatului Ungariei, iar principele acesteia era supus al regelui maghiar. Dobrogea, situată între Dunăre și Marea Neagră, era ocupată de turcii otomani. De aici înspre nord începea Moldova. La est, dincolo de Nistru, Moldova se învecina cu ținuturile tătarilor. Mai la nord de aceștia se găseau regatul Poloniei și Lituania. În vestul Moldovei se afla Ungaria, iar la sud Țara Românească, numită și Valahia.

Astăzi, Moldova este împărțită între două țări: ținutul dintre Carpații Orientali și Prut aparține acum României, iar de la Prut până la Nistru se întinde Republica Moldova, pe care o numim și Basarabia. În vremurile de demult, țara Moldovei cuprindea întreg teritoriul dintre munți și Nistru.

De la întemeierea ei, cu un secol înaintea domniei lui Ștefan, Moldova a fost condusă de familia Mușatinilor. Unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai acestei familii, care va conduce la rândul său țara, este chiar stăpânul acestei săbii. Ce de povești v-ar spune această sabie, dacă ar putea vorbi! Dacă ați ști prin câte a trecut! În câte lupte l-a purtat pe stăpânul său! Câți dușmani a speriat! Dar o sabie nu poate vorbi. Priviți-o și lăsați-vă pradă imaginației, în acest loc, în palatul mărețului conducător al turcilor.

Haideți să ne întoarcem în timp și să descoperim împreună peripețiile prin care a trecut sabia lui Ștefan!

Ștefan, nepot și fiu de domn, s-a pregătit de mic pentru tron

Marele Ștefan a fost și el copil, asemenea vouă, înconjurat de părinți grijulii și de alte rude iubitoare. S-a născut în anul 1438 în satul Borzești, pe valea Trotușului, în ținutul Bacăului, unde se aflau domeniile familiei sale. Aici, marele voievod va construi mai târziu o biserică, pentru pomenirea părinților și a străbunilor săi.

Biserica din Borzești

Era fiul voievodului Bogdan al II-lea, care la rândul său este posibil să fi fost fiul domnului Moldovei, Alexandru cel Bun (1400-1432). Pe atunci nu existau certificate de naștere sau alte documente de identitate, așa că mulți puteau pretinde că provin din os domnesc. Așadar, dacă ar fi să credem propria mărturie a lui Ștefan, Alexandru cel Bun era bunicul său.

Bogdan al II-lea s-a îndrăgostit de Oltea, iar din iubirea lor s-a născut Ștefan. Unchiul lui Ștefan din partea mamei, Vlaicu, a fost un sprijin de nădejde pentru nepotul său.

După moartea lui Bogdan al II-lea, mama lui Ștefan s-a călugărit la bătrânețe și a luat numele Maria. Ea a murit în anul 1465.